

ČR A DOTACE. Komu jdou stovky miliard z evropských a národních dotací?

- CZ24 News | 6. července 2023

ČESKO: Sumy, které konkrétní firmy, vědecké instituce, obce, města, univerzity či neziskové organizace dokáží získat na dotacích, mají opravdu mnoho nul. Kupříkladu v letech 2014-2022 bylo ze státního rozpočtu poskytnuto v rámci „neinvestičních transferů podnikatelským subjektům“ přes 609 miliard korun. Dobrat se konkrétních čísel a vůbec soupisu všech tuzemských dotačních titulů je náročný úkol. Text níže však tato data přináší.

„Vzhledem k tomu, že v ČR je decentralizovaný systém poskytování dotací, nelze zjistit veškeré poskytované dotace v ČR z jednoho oficiálního zdroje,“ upozorňuje i Nejvyšší kontrolní úřad, který však dostupná data z různých státních institucí a úřadů získal a sečetl.

HlídacíPes.org má tento materiál, s nímž ve vztahu k dotacím vypláceným v České republice – evropským i národním – pracoval Nejvyšší kontrolní úřad, k dispozici. I na základě něj prezident NKÚ Miroslav Kala mimo jiné konstatoval, že stát rozdává miliardy a ani neví proč a že česká ekonomika „plíživě přešla z tržní ekonomiky do ekonomiky silně závislé na dotacích“.

Níže nabízí HlídacíPes.org otázky a odpovědi týkající se „dotačního byznysu“ v Česku.

• Kdo jsou v ČR největší příjemci národních/evropských dotací?

Celkem v programovém období 2014-2020 bylo z příspěvků EU a národních zdrojů poskytnuto přes 542 mld. Kč. Z toho byl 463 mld. Kč příspěvek EU a 79 mld. Kč národní zdroje.

Níže v tabulkách jsou uvedeni největší příjemci evropských dotací včetně národních zdrojů (u některých dotací je vícezdrojové financování). První tabulka zahrnuje mezi příjemce také subjekty veřejné správy. Druhá tabulka zobrazuje příjemce bez zahrnutí veřejné správy, nicméně někteří příjemci jsou vlastněni subjektem veřejné správy.

TOP 10 příjemců z první tabulky získalo celkem 176,6 mld. Kč dotací, což představuje třetinu všech dotací poskytnutých z evropských fondů. Největším příjemcem bylo ŘSD s příspěvkem téměř 58 mld. Kč, což představuje více než desetinu všech poskytnutých dotací z evropských fondů.

TOP 10 příjemců EU dotací 2014-2020 v mld. Kč (příspěvek EU + národní zdroje)

Zdroj: Seznam operací – příjemci podpory z evropských fondů ke dni 28. 3. 2023, viz: <https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-o-cerpani/seznamy-prijemcu>

TOP 10 příjemců EU dotací 2014-2020 v mld. Kč (příspěvek EU + národní zdroje) mimo veřejnou správu

• Kdo konkrétně čerpal dotace a v jaké výši za uzavřené období 2014 - 2020?

Zde je ke stažení [kompletní soupis 18 512 příjemců](#) a výše jim přidělených dotací v letech 2014-2020.

Projektů podpořených z evropských dotací bylo v období 2007-2013 celkem 78 467, v období 2014-2020 jich bylo 72 993.

Seznam projektů [ZDE](#)

Z desítek tisíc příjemců v ČR vybíráme *(jedná se o ukázkou výše některých dotací, redakce tím nijak nenaznačuje případnou neoprávněnost čerpání dotací; data NKÚ ani neuvádějí konkrétní projekty, na něž tyto peníze šly, pozn. red.):*

- Kiwi.com: 353 500 118,34 Kč
- Nanoprogress z.ú: 250 472 535,63 Kč
- Probační a mediační služba: 175 396 903,68 Kč
- Aero Vodochody: 151 104 762,34 Kč
- ČEZ ICT Services, a. s.: 83 560 644,78 Kč
- Jan Kolowrat-Krakowský: 82 426 643,53 Kč
- REMOSKA s.r.o.: 75 334 025,86 Kč

• **Kolik je v České republice národních a kolik evropských dotačních programů?**

V součtu jde o 769 různých dotačních titulů. V ČR však neexistuje žádná kompletní informace, která by podávala přehled o počtu, alokaci a čerpání dotací. Je to dáno zejména roztržštěností evidence těchto dotací v různých informačních systémech a jiných evidenčních systémech. Dalším důvodem je absence řízení dotací na úrovni státu. Zpravidla jsou dotace řešeny na úrovni jednotlivých resortů a mnohdy chybí i samotná meziresortní koordinace dotační podpory.

V Informačním systému Ministerstva financí – zjednodušená evidenci dotací (ZeD) bylo v lednu 2023 evidováno za rok 2022 celkem 197 dotačních titulů v částce 395,4 mld. Kč. V Evidenčním dotačním systému (EDS) pak bylo v lednu 2023 evidováno za období 2020-2022 celkem 88 titulů, z toho se v roce 2022 čerpaly u 67 titulů peněžní prostředky v částce 75,6 mld. Kč. Jedná se o tituly bez spolufinancování z fondů EU.

• **Zde je [soupis všech dotačních titulů](#) v ČR v letech 2014-2020 i probíhajících dotačních titulů pro roky 2021-2027.**

Například Program rozvoje venkova (PRV) měl v letech 2014-2020 celkem 25 dotačních titulů s celkovou alokací 1419,3 milionů eur. Plošná opatření PRV (daná nařízením vlády) v letech 2014-2020 (2021) mělo dalších sedm dotačních titulů s celkovou alokací 3063,1 mil. eur.

V rámci programového období 2023+ existuje sedm plošných opatření a 18 projektových intervencí.

• **Další balík peněz představují různé státní fondy.**

Státní fond kinematografie: 9 dotačních titulů

Státní fond kultury: 9 dotačních titulů

Státní fond podpory investic: 8 dotačních titulů

Státní fond životního prostředí (SFŽP): 4 dotační tituly

Modernizační fond: 10 dotačních titulů

Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF): 45 dotačních titulů

- **V seznamu (odkaz výše) jsou i peníze z Národního plánu obnovy.**

Národní plán obnovy (NPO) je strategický dokument, na jehož základě Česká republika požádala o finanční příspěvek z evropského Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility).

Specifikem NPO je mimo jiné požadavek, aby alespoň 37 % výdajů podporovalo klimatickou tranzici a dalších 20 % digitální transformaci. Podpořené reformy a investice musí být dokončeny do srpna 2026. Žádat o platby má být možné nejpozději do září 2026. Zpětně způsobilé jsou výdaje od 1. února 2020. Jednalo se cca o 180 mld. Kč s možností zažádat o další podporu (30 mld. Kč) a případně i půjčku. Česko má nyní alokováno 190,6 miliardy korun v rámci šesti pilířů.

1. Digitální transformace
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice
3. Vzdělávání a trh práce
4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19
5. Výzkum, vývoj a inovace
6. Zdraví a odolnost obyvatel

Evropská komise vyplatí dotace jen na základě doložených splněných milníků/cílů NPO, což u ostatních fondů EU neplatí. NPO pro byl schválen ze strany EU v září 2021, za první rok a půl ČR získala z NPO celkem 1,8 mld. eur, tj. 45 mld. Kč, což činí 26 % alokace.

- **Kolik peněz má ČR v rámci společné zemědělské politiky EU?**

Společná zemědělská politika obsahuje přímé platby, společnou organizaci trhů a program rozvoje venkova. Jen v roce 2021 bylo vyplaceno 38 miliard a 997 milionů korun. V programovém období 2014-2022 byly prostředky rozděleny v rámci 21 druhů přímých plateb a 100 druhů intervencí.

- **Jaký celkový objem prostředků získaly z dotací v letech 2014-2022 firmy a neziskové organizace?**

Alokaci na dotační tituly nelze ani podle NKÚ přesně vyčíslit. Dílčí údaje lze získat alespoň ze Státní pokladny. Nejlépe vyjadřují výši poskytovaných dotací soukromým subjektům neinvestiční transfery ze státního rozpočtu podnikatelským subjektům nebo neziskovým organizacím. V letech 2014-2022 bylo ze státního rozpočtu poskytnuto těmto subjektům přes 743 mld. Kč.

Podnikatelským subjektům byly každoročně alokovány v letech 2014 až 2019 peněžní prostředky v rozmezí 44 až 65 mld. Kč, přičemž ve skutečnosti transfery nepřesáhly 60 mld. Kč. V následujících letech došlo k výraznému nárůstu. V roce 2020 se na tomto nárůstu podílely zejména výdaje spojené s řešením epidemie onemocnění COVID-19 – čerpáno 51,7 mld. Kč. Tento trend pokračoval i v roce 2021, kde transfery spojené s COVID-19 dosáhly 67,8 mld. Kč.

Mezi největší poskytovatele neinvestičních transferů podnikatelským subjektům se v letech 2014-2022 řadí MPO (poskytnuto 340 mld. Kč, tj. 56 % celkové částky transferů), MPSV (117 mld. Kč, tj. 19% z celku) a MZe (52 mld. Kč, tj. 9 % z celku).

Vyplacená suma peněz vzrostla podle NKÚ i u neziskového sektoru: „Tento trend ale nebyl tak signifikantní jako u podnikatelských subjektů.“

Jak píše ve svém materiálu NKÚ, účelem a smyslem dotací poskytovaných státem by měla být obecně podpora určité ekonomické, sociální nebo kulturní aktivity považované za důležitou pro společnost a pro ekonomiku země.

Mezi takové oblasti mohou patřit například podpora výzkumu a vývoje, zlepšení infrastruktury, podpora malých a středních podniků, podpora vzdělání a odborného vzdělávání, podpora kultury a umění, podpora životního prostředí, zdravotnictví, sociálních služeb a podobně.

V ČR však smysl dotační politiky definován není. Dotační politika je řešena na různých ministerstvech různě a nikde není stanoveno, jaké oblasti a aktivity budou podporovány i v dlouhodobém horizontu.

AUTOR: Robert Břešťan

ZDROJ: Hlídací pes